

Keynote Speech: Jonas Holm – Finansforeningen ESG Integration, 25 November 2021

Aldrig før har jeg været inviteret til at tale med så langt et varsel. Det er en stor ære og glæde, og noget jeg har set frem til. Selvom klimakrisen har været skubbet lidt i baggrunden af Coronakrisen, er den jo ikke ligefrem blevet mindre, siden den gang Daniel spurgte mig, om jeg vil komme og tale for jer i Finansforeningen. Tværtimod er den kun vokset, og vi er kommet endnu længere bagud.

For det er jo det, der er det store problem: selvom vi reducerer vores CO₂-udledning, så stiger mængden af CO₂ i atmosfæren indtil udledningen går i nul. Og hvis ikke vi reducerer tilstrækkeligt og lineært, så kommer vi mere og mere bagud.

Hvis vi skal holde os under de 1,5 grader, som vi har aftalt, så har vi et CO₂ budget tilbage, som vi må udlede. Og for hvert år, der går, hvor vi ikke når budgettet, jo sværere bliver det at nå målet. Vi løber efter en bus, som er kørt, og selvom vi løber, bliver der længere og længere frem til bussen, og jo hurtigere skal vi løbe. Nu er det ikke længere 70% vi skal nå i 2030, men tættere på 80%. Og vi bør være CO₂-neutrale i 2040 fremfor i 2050, hvis vi ønsker at være et grønt forgangsland. Som absolut minimum må vi kræve, at regeringen lever op til den klimalov, den selv har vedtaget, hvilket vi har Klimarådets ord for, at den ikke gør i dag, og ikke har gjort på noget tidspunkt.

Derfor er det helt afgørende at komme op i fart med den grønne omstilling.

Der er alt for meget snak, en klimaplan for at lave planer, for meget greenwashing og alt for lidt handling.

Det handler særligt om at:

- Vi skal have halveret kødproduktionen, som udleder store mængder metan, som belaster atmosfæren 80 gange mere pr ton end CO₂ gør. Vi skal ikke opdrætte flere dyr end jorden kan bære. Vi skal ikke importere Soya fra Sydamerika. Vi skal ikke være eksportmarkedernes mødding.
- Vi skal spise langt mere plantebaseret mad. Det er sundere, billigere. bedre for miljøet og bedre for klimaet.
- Vi skal accelerere omstillingen til elbiler, elbusser, ellastbiler mv og vi skal blive bedre til at dele vores biler med hinanden.
- Vi skal stoppe med at bruge 4 milliarder skattekroner på at subsidiere tunge plug-in hybridbiler med en fossilmotor og et lille batteri, som i praksis køree mere på benzin end på el, og udleder ligeså meget CO₂ som almindelige fossilbiler. Det er statsfinansieret greenwashing, så de kan prale med antallet af såkaldt "grønne biler"
- Vi skal have indført miljøzoner og nulemissionszoner i byerne og kræve at varer bliver afleveret i elektriske lastbiler eller om natten
- Selvom mange allerede cykler, så skal vi også fremme cyklismen yderligere med bedre cykelstier også udenfor byerne, skattefri elcykler i stedet for firmabiler osv.
- Vi skal have opstillet langt flere vindmøller (både på havet og på land),

- Vi skal have opstillet langt flere solcelleanlæg og blive bedre til at bruge tagene i byerne både de offentlige og private. Alle de bureaukratiske bånd skal fjernes. Og vi skal sikre lokalt engagement ved at give naboerne en bid af kagen, det gælder både vindmøller og solceller.
- Vi skal have fremmet et mere intelligent elforbrug, som i højere grad tilpasser sig elproduktionen. Så vi fx lader elbilerne, når vinden blæser. Her kunne man fx lade afgiften følge prisen, så det blev billigere om natten, hvor strømmen er grøn og dyrere om dagen. Eller man kunne helt fjerne afgiften om natten.
- Vi skal indføre en grøn trængselsafgift i de store byer og roadpricing på de mest trafikerede veje.
- Vi skal investere massivt i geotermi, hvor man bruger grøn strøm til at pumpe varmt vand op af jorden og bruge den til fjernvarme. Ifølge Maersk kan geotermi erstatte ca. halvdelen af biomassen, hvis de får lov til at lave langsigtede kontrakter på vindmøllestrøm
- Vi skal i højere grad bruge el til opvarming, både med varmepumper og store dypkogere, som opvarmer vandet til fjernvarmen, når strømmen er billig og grøn
- Vi skal have et langt mere fleksibelt arbejdsliv, hvor de som kan og har lyst arbejder 1, 2, 3 eller 4 dage hjemme om ugen og sparer transporten.
- Det offentlige og private skal blive bedre til at stille grønne krav i forbindelse med deres indkøb
- Det gælder også byggeriet, hvor vi skal stille langt flere krav, bygge langt mere i træ i de bærende konstruktioner, og bruge grå cement og beton fremfor hvid cement, som udleder langt mere CO2
- Og vi skal have langt mere fokus på den CO2, som bliver udledt i forbindelse med opførelsen af bygninger og infrastruktur. Fx ved at kræve CO2 regnskaber og klimastandarder og lade det indgå i udvælgelsen og kræve at maskinerne, der bruges er elektriske.
- Vi skal opkøbe alle lavbundsjordene,, fjerne dræne og omlægge det til vild natur eller naturskov, hvor fokus skal være på biodiversitet og på at opsuge mest muligt CO2. Det betyder ikke at man skal lade det stå urørt, men at man kan skal fælde løbende selektivt og bruge træerne efter ca. 70 år. Det er faktisk en af de allerbilligste måder at reducere CO2 på. Jeg snakkede med Jørgen Bo Larsen, som sidder i bestyrelsen for klimaskovfonden, som fortalte at, hvis de fik 500 kr pr ton CO2, som de optog, så ville det være tilstrækkeligt til at finansiere opkøbet af landbrugsjord til markedsprisen
- Og så er der biomassen. Vi skal reducere brugen af biomasse markant, måske ca. halvere den og erstatte den med geotermi. Men vi skal heller ikke helt udfase biomasse og affaldsafbrænding, som nogen mener. Det udgør en vigtig brik i energisystemet, da vinden ikke blæser hele tiden. Men vi skal sikre at vi kun bruger bæredygtig biomasse. Det bliver aldrig bæredygtigt at dyrke skov for at brænde det af. Det er kun resttræ og restaffald fra fx fødevarerproduktionen, som vi skal brænde af.
- Vi skal investere i anlæg, der kan bruge vindmøllestrøm til at producere brint og ammoniak i kombination med varme
- Og sådan kunne man blive ved. Der er masse af konkrete tiltag, som vil gøre en stor forskel.

Jeg er et liberalt menneske, som tror på den personlige frihed og det personlige ansvar og på at markedskræfterne skal drive den grønne omstilling. Men for at de kan gøre det, så skal det kunne betale sig at forbruge grønt, at producere grønt og investere grønt.

Derfor er det helt afgørende at få indført en CO₂-afgift. Niveauet burde være meldt ud for længe siden som man fx har gjort det i Norge, hvor man har annonceret en pris på 2000 NOK i 2030, svarende til ca 1500 dkr. Vi burde gøre det samme i Danmark, eller som minimum 1200 kr, som anbefalet af De Økonomiske Råd. Så kan man altid hæve den senere, når andre lande følger med, eller de 1200 viser sig utilstrækkelige.

Der er nogen, der siger, at man godt kan komme i mål uden en CO₂-skat, og at det så bare bliver dyrere pga de mange tilskud. Iflg De økonomiske råd vil det koste 3,4 mia. kr velfærd om året at nå i mål med en høj CO₂-afgift, mens det vil koste yderligere 14 mia. kr velfærd, hvis vi skal i mål uden en afgift.

Men jeg tror faktisk slet ikke det er realistisk at nå i mål uden en høj CO₂ afgift. Ligesom man ikke kan løse parkeringsproblemer uden at lægge en afgift på at parkere, kan man heller ikke løse CO₂-udledningen uden en afgift på CO₂. Hvis man blot bygger flere parkeringspladser, så kommer der blot flere biler.

Hvis man kun fremmer den grønne omstilling med subsidier, så bliver omstillingen dels meget dyrere, men der sker også det, at nogle af de penge, som man bruger på at subsidiere grøn produktion ender med at skabe en afledt sort effekt. Når man eksempelvis betaler løn til solcelle eller vindmølleinstallatøren, så vil en del af dem blive brugt på sort forbrug.

Vi kan derfor ikke løse problemerne med grøn vækst alene, som nogen snakker om, vi skal også have mindre sort vækst. Faktisk skal vi have negativ sort vækst i takt med at vi udfaser de fossile brændsler. Den samlede vækst kan godt være positiv. Det må fortsat være ambitionen, men hvis ikke det er muligt, så må vi leve uden økonomisk vækst. At bekæmpe klimakrisen, biodiversitetskrisen, luftforurening mv er også en måde at skabe værdi på sammenlignet med alternativet.

En CO₂-afgift er smart, fordi den beskatter det, vi ønsker mindre af, nemlig CO₂ og andre klimagasser, modsat almindelig indkomstskat, som beskatter arbejde, som vi ønsker mere af. En CO₂-afgift forvrider incitamenterne på en god måde, mens skat på arbejde forvrider incitamenterne på en dårlig måde.

Med en CO₂-afgift sender man også et meget klart signal til virksomhederne og investorerne, om hvad det kan betale sig at investere i, og man sikrer, at det kan betale sig at investere grønt i dag for at undgå at betale en CO₂-afgift i fremtiden. Hvis ikke man ved om afgiften bliver 750 eller 1500 kr, vil der blive investeret alt for lidt i dag sammenlignet med, hvis man bandt sig til en CO₂ afgift på 1500 kr. For Så kan det betale sig at vente og se.

Som liberal og fortaler for en høj CO2-afgift bliver man ofte mødt med et argument om, at det ikke er liberalt at foreslå nye afgifter.. Men det er simpelthen ikke rigtigt. Den liberale tænker John Stuart Mill formulerede det som at din personlige frihed til at svinge næven, går der hvor min næse begynder. Vi har ikke frihed til at skade andre, herunder næste generation.

Det er desuden et godt liberalt princip at lade forureneren betale. Og når først man har nået den erkendelse, at CO2 er forurening, der skader andre, ikke mindst de næste generationer, så burde det også være indlysende at man skal beskatte CO2-udledningen. Som økonom kan man også udtrykke det, som en skat på de negative eksternaliteter ell skadevirkninger, som markedet ikke selv kan sætte en pris på. Dermed kommer den pris, forbrugeren skal betale, til at afspejle de negative skadesvirkninger.

Hvis afgiften og dermed prisen fastsættes rigtigt, kan man derefter overlade det til markedskræfterne at ændre forbruget, produktionen og investeringerne, der hvor det er mest økonomisk effektivt at reducere CO2-udledningen. Dermed bliver den grønne omstilling billigst muligt for samfundet.

Det var min primære motivation for at stifte De Grønne efter sidste folketingsvalg. Jeg synes, der manglede et borgeligt parti, som var mindst lige så grønne som Enhedslisten og Alternativet men samtidig var økonomisk ansvarlige og forstod værdien i at bruge markedskræfterne. Der var behov for et grønt paradigmeskifte i det liberale Danmark, og det er der til dels stadig. Dengang var det kun Ø, SF og Å, der støttede en CO2-afgift. Nu støttes den bredt, men vi har stadig til gode at se den besluttet og indført i praksis, herunder ikke mindst i landbruget.

Der er efter min mening ingen naturlig sammenhæng mellem det at være grøn og det at være rød. Sådan har det bare været de sidste 30 år, men jeg fornemmer det er ved at bløde op.

Jeg ser ikke nogen modsætning mellem at tro på at den personlige frihed og på markedskræfterne som drivkraft og det at være grøn. Tværtimod ser jeg aktiv brug af markedskræfterne som en afgørende forudsætning for at komme i mål.

Politikerne har gang på gang vist, at de ikke magter eller ikke tør skabe den nødvendige forandring af frygt for at det skal koste nogen noget, og koste dem vælgere.

Man så eksempelvis, hvor hurtigt regeringens forslag om to kødfrie-dage i de statslige kantiner blev trukket tilbage. Det var virkelig forstemmende for mig at opleve. Tænk at vi ikke engang kan droppe kødet til frokosten to gange om ugen uden at det skaber så voldsom modstand.

Samtidig med at vi kan se, hvordan regnskoven bliver fældet for at producere oksekød og soya til vores svin. Samtidig med at vi ser enorme skovbrande og massive oversvømmelser tæt på. Samtidig med at op mod 150 arter uddør hver eneste dag. Samtidig med at isen i Arktis smelter og samtidig med at havstrømmene aftager i fart med risiko for helt at gå i stå.

Jeg kan også se på Twitter, hvordan folk går i selvsving, når jeg fx skriver at vi bør halvere kødforbruget og kødproduktionen. Det er lidt bekymrende, når man samtidig ved at der ikke er nogen vej udenom, hvis vi skal nå målet. Der kommer realistisk ikke nogen pille, som kan få metan-udledningen til at gå væk,

Til gengæld har jeg stor tiltro til danskernes evne til at indrette deres forbrug ud fra prisen. Jeg har aldrig forstået at folk gider stå en halv time i kø for at få en gratis kop kaffe. Vi er nogle ekstremt prisfølsomme væsner, der elsker at spare penge.

Derfor er jeg også rimelig tryk ved at vi kan komme ret langt ved blot at skrue på priserne via en generel, ensartet, høj og stigende CO2 afgift.

Hvis vi fx tager oksekød, så udleder produktionen af et kilo hakket oksekød ca. 35 kilo CO2. Med en pris på 1500 kr pr ton CO2 svarer det til ca. 20 kr for en pakke hakket oksekød med 400 gram som typisk koster 30-40 kr, men som man ofte ser på tilbud til blot 20 kr. Lægger man 20 kr oveni, vil det gøre en mærkbar forskel, og få folk til at vælge mere lyst kød, fisk eller måske vælge et plantebaseret alternativ.

Det samme gælder flyrejser, som vil komme til at koste 250 kr mere til Aarhus, 750 kr mere til Sydeuropa og 3000 mere til New York i 2030. Det skal nok gøre en forskel for, hvor meget folk flyver, og hvor langt de flyver væk på ferie.

Når den slags mærkbare afgifter kommer på banen, så tror jeg man vil se det med rød, grøn og blå ændre sig. Man vil i højere grad se de røde bekymre sig om, at CO2 afgiften rammer socialt skævt.

Det er det der ligger i det, når statsministeren siger hun er rød for hun er grøn.

Jeg mener der er brug for et parti, for de vælgere, som er grønne før de er blå. Dem fornemmer jeg, at der bliver flere og flere af. Folk som prioriterer den grønne omstilling øverst, men samtidig mener at det skal ske på en økonomisk ansvarlig måde.

Og så tror jeg på, at man skal forene de kræfter, som er grønne før de er røde, fx de Radikale med de kræfter, som er grønne før de er blå som fx De Grønne, i en grøn blok og kæmpe for brede grønne flertal henover midten.

Vi gjorde det, at vi som noget af det første opstillede nogle pejlemærker for De Grønne

1. Målet er Danmark skal være netto-nul udleder i 2040
2. Det skal kunne betale sig at være grøn via en grøn skattereform
3. Det samlede skattetryk må ikke stige. Lægger skat på CO2, sænker vi andre skatter og afgifter tilsvarende. Det burde kunne få blå vælgere til at støtte en CO2-afgift
4. Den sociale ulighed må så vidt muligt ikke øges. Det kan gøres ved at sænke bundfradraget eller udbetale en klimabonus/grøn check som delvist opvejer CO2-afgiften. Det burde betrygge røde vælgere

Hvis en grøn skattereform skrues rigtigt sammen, så de fire pejlemærker overholdes, burde det være muligt at lave brede grønne flertal henover midten.

Jeg stiftede også De Grønne samtidig med sidste valg, fordi jeg forudså vi kunne stå i en situation, hvor magten skiftede tilbage til blå blok efter næste valg, og så ville jeg for alt i verden undgå at vi endte i samme situation som under den forrige regering, hvor en blå statsminister Lars Løkke var afhængig af DF og Nye Borgerlige. Der vil De Grønne ved at pege på en blå statsministerkandidat som udgangspunkt være garanten for at der bliver ført en grøn politik ved at trække politiken i en mere grøn og mere liberal retning og ved ultimativt at kunne trække tæppet væk under regeringen, hvis den laver sort politik sammen med DF, Nye Borgerlige og S fremfor grøn politik hen over midten.

Og så handler det også om, at vi gerne vil have en anden type af politikere valgt ind, typer som fx Tommy Ahlers, Martin Lidegaard og Stinus Lindgreen, som har haft et job i den virkelige verden inden de gik ind i politik. Folk som egentlig helst er fri for magten, men som gerne vil tage en eller to perioder i folketinget for holdet. For at gøre en forskel, ikke mindst for næste generation. Derfor har vi et kriterie om, at man skal have minimum 5 års jobberfaring for at kunne stille op for De Grønne. Vi vil gerne have folk fra erhvervslivet, klimaforskere, iværksættere ell. Folk som har fokus på bolden fremfor personen, folk som tænker langsigtet, og tænker i løsninger fremfor konflikt og symbolpolitik.

Når man ser de seneste meningsmålinger, er der mere og mere der tyder på, at vi sagtens kunne ende i et sådant scenario. Så derfor kæmper vi videre på at blive opstillingsberettiget inden næste valg. Tak for ordet.